

**AYAKTA TEŞHİS VE TEDAVİ YAPILAN ÖZEL SAĞLIK KURULUŞLARI
HAKKINDA YÖNETMELİKTE
3 AĞUSTOS VE 25 EYLÜL 2010 TARİHLERİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER
ve
HUKUKİ DEĞERLENDİRME**

Bilindiği gibi 15 Şubat tarihinde bütünüyle değiştirilen Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik (kısaca ATT diye anılacaktır); bu tarihten sonra da defalarca değişikliğe uğramıştır. Yönetmelik'te son değişiklik 25 Eylül tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

25 Eylül tarihli düzenlemelerin; önceki değişikliklerle, özellikle de 3 Ağustos değişiklikleri¹ ile birlikte değerlendirmesinde yarar bulunmaktadır.

3 AĞUSTOSUN “YENİLİKLERİ”

1- Muayenehanelerin taşınması gereken asgari tesis, hizmet ve personel standartlarına ilişkin şartlar değişti!

Bundan sonra;

- Muayenehanede 8 metrekare hekim çalışma alanı ve 8 metrekare hasta muayene alanı olmak üzere en az 16 metrekare kullanım alanı aranacak!
- Kadın hastalıkları ve doğum ile üroloji muayene odalarında ayrıca, içerisinde sıvı sabun-tuvalet kağıdı ve kağıt havlu gibi hijyen araçları bulunan tuvaletin bulunması gerekecek.
- Hasta bekleme salonunun en az 20 metrekare olması gerekecek.
- Tuvalet, bekleme salonuna koridorla bağlantılı olacak ve içerisinde acil çağrı sistemi bulunacak.
- Sağlık kayıtlarının tutulacağı, dosyalama, verilerin toplanması ve istatistiki değerlendirmeler ile resmi kurum ve sigorta kurumlarına yapılacak bildirimlerin hazırlanması gibi çalışmaların güvenli bir şekilde yapılabileceği bir arşiv birimi oluşturulacak.
- En az 10 metrekare kullanım alanına sahip, pansuman ve acil müdahale bölümü/odası oluşturulacak.
- Giriş katta olmayan muayenehanelerin bulunduğu binada, hastanın tekerlekli sandalye ile girebilmesini sağlamak amacıyla, **girişi en az 80 santimetre genişliğinde asansör** gerekecek!
- Hasta kullanımına ait tüm kapılar sedye ve tekerlekli sandalye geçişine uygun olacak şekilde en az 110 santimetre genişliğinde olacak!
- Muayenehanede en az bir sağlık personeli istihdam edilecek.
- Kadın hastalıkları ve doğum ile çocuk hastalıkları uzmanlarının muayenehanelerinde içinde lavabosu bulunan asgari 5 metrekarelik bebek emzirme ve bakım odası bulunacak.

2- Muayenehane açmak “ruhsata”, “uygunluk belgesine”, “izne” tabi hale geldi.

Yönetmeliğin 12/D maddesinin 2. fıkrasına eklenen fıkra ile; İl Sağlık

---

¹ Ayrıntılı değerlendirme yazısı, “Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte 3 Ağustos Tarihinde Yapılan Değişiklikler Ve Değerlendirme” ismiyle web sitesinin hukuk sayfasında yayınlanmaktadır.

Müdürlüğü'ne muayenehane açılması esnasında Yönetmelik'te belirtilen “şartları haiz olup olmadığını yerinde inceleme, uygun şartları taşıyan muayenehane için hekim adına uygunluk belgesi” düzenleme görevi verildi.

Oysa 1219 sayılı Tababeti Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un (Tıp Meslekleri Uygulamalarına Dair Kanun) 5. Maddesinde muayenehane açılışı düzenlenmiş ve hekimlere **sadece ve sadece** “hasta kabulüne başladığından itibaren en çok bir hafta içinde isim ve kimliğini, diploma gün ve sayısını muayenehanesinin adresini ve varsa uzmanlık belgesini mahallin en büyük sağlık makamına kayıtt ettirmek” zorunluluğu getirilmiştir.²

Görüldüğü üzere muayenehane açılışı yapması gereken bir hekimin ilgili sağlık mevzuatına göre yerine getirmesi gereken sadece BİLDİRİMDİR. Daha açık anlatımla muayenehane açmak isteyen bir hekimin, ne meslek kuruluşundan, ne de İl Sağlık Müdürlüğünden izin almasını gerektirir herhangi bir düzenleme/hukuki dayanak bulunmamaktadır.

3- Polikliniklerde bulunması zorunlu tıbbi hizmet birimlerinde değişiklik yapıldı.

Madde 12/Ç ile kadın hastalıkları ve doğum ile çocuk sağlığı ve hastalıkları uzmanlarının hizmet verdiği polikliniklerde, “bebek emzirme ve bakım odası” bulunması zorunluluğu ile “hasta kullanımına ait tüm kapıların sedye ve tekerlekli sandalye geçişine uygun olacak şekilde en az 110 santimetre genişliğinde olması” gerekeceği düzenlenmiştir.

4- Meslek sırrı ve hasta haklarını ihlal eden düzenlemeler yapıldı.

27. maddeye eklenen fıkra ile “(8) Sağlık kuruluşları, istenecek tıbbi kayıtları, belirlenen formata uygun şekilde ve belirli aralıklarla Bakanlığa gönderir.” düzenlemesi getirilmiştir.

Ek 6'da yer alan “Özel Sağlık Kuruluşları Denetim Formu” na da paralel bir düzenleme getirilmiş ve yanı sıra yaptırım eklenmiştir.

14- Tıbbi kayıtlar, belirlenen formata uygun şekilde ve istenen aralıklarla Bakanlığa gönderiliyor mu			Uyarılır ve 3 gün süre verilir.	Bildirim yapıncaya kadar faaliyeti durdurulur.			
---	--	--	---------------------------------	--	--	--	--

Yönetmeliğe eklenen geçici 8. madde ile de; Bakanlık tarafından “tıbbi kayıtların bildirimine ilişkin bilgi işletim sisteminin” bir ay içinde kurulacağı ve bildirim derhal başlayacağı düzenlemesi yer almaktadır.

Böylece hem hekimlerin sır saklama yükümlülükleri, hem de hasta hakları (hasta mahremiyeti) yönlerinden önemli bir ihlal alanı daha ortaya çıkmıştır.

²6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanunu'nun 5. Maddesi gereğince de; “Gerek tabipler ve gerekse bunları istihdam eden bilim kurumları, müesseseler ve işyerleri, tayin, nakil, işten ayrılma ve sair suretlerle hasıl olan değişiklikleri en geç 15 gün zarfında mahalli tabip odalarına bildirmeye mecburdurlar.”

5-“Muayenehane açma başvurusunda istenecek belgeler” ayrıntılandırıldı ve arttırıldı.

“Muayenehane açma başvurusunda istenecek belgeler”in sıralandığı Ek-1/d: maddesine, ek düzenlemeler getirilmiş; başvuru esnasında istenen belgelerin sayısı artırılmış, içeriği de farklılaşmıştır. Bundan sonra (Yönetmeliğin önceki halinde sıralananların yanı sıra) binanın yapı kullanma izin belgesi, depreme dayanıklılık raporu, yangın için gerekli tedbirlerin alındığını gösteren belge, çalışan personelin iş sözleşmesi ve SGK kaydı, tıbbi atık raporu ve tıbbi atıkların bertarafı için ilgili kurumla yapılmış sözleşme metinleri de istenecektir.

6- Mevcut muayenehanelere bir yıllık “uyum” süresi tanındı.

Yönetmeliğe eklenen geçici madde 7 ile; açılmış olan muayenehanelere bir yıl içerisinde uygunluklarını sağlayarak müdürlüğe başvurma yükümlülüğü getirilmiştir. Müdürlükçe yerinde inceleme yapılacak ve sıralanan şartları taşıdığı tespit edilen muayenehanelere uygunluk belgesi düzenlenecektir.

Aynı maddede ağır bir yaptırım da düzenlenmiştir. Bu süre içerisinde yeni uygunluk belgesi almayan muayenehanelerin valilikçe faaliyeti durdurulacaktır.

25 EYLÜLÜN “GETİRDİKLERİ”

1-Muayenehanelerde yapılacak tıbbi işlemler sınırlandı.

Hatırlanacağı gibi 15.02.2008 tarihli Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmeliğin 7. maddesinin 2. fıkrasında muayenehaneler “bir tabip tarafından mesleğini serbest olarak icra etmek üzere açılan, cerrahi ve girişimsel tıbbi işlemlerin yapılmadığı işyeri” olarak tanımlanmış, 38. madde de ise sağlık kuruluşunda gerçekleştirilebilecek cerrahi müdahalelerin tebliğ ile düzenleneceği belirtilmişti. Türk Tabipleri Birliği tarafından açılan dava sonucunda Danıştay 10. Dairesi; ‘sağlık kuruluşlarının asgari standartlarının sağlık hizmetinin niteliğine doğrudan etki etmesi nedeniyle Yönetmelik ekinde düzenlenmesi gerektiğini’ belirterek adı geçen maddelerin yürütmesini durdurmuştu.

11.03.2009 tarihinde yapılan Yönetmelik değişikliklerinde; “Sağlık kuruluşunda gerçekleştirilebilecek cerrahi müdahalelerin” Yönetmelik ekinde düzenleneceği belirtilmişse de, Yönetmelik ekinde bu yönde bir düzenleme yer almamış ve Cerrahi İşlemler Listesi yine –önceki yargı kararına rağmen- Yönetmelik’ten bağımsız hazırlanmıştır. 06.07.2009 tarihinde, 2009/42 sayılı Genelge ile “Cerrahi Müdahale Birimlerinde Uygulanacak Cerrahi Müdahale Listesi” yayımlanmış, Genelge İstanbul Tabip Odası tarafından dava konusu edilmiş ve yine hukuka aykırı olduğuna karar verilmiştir.

Bu kez 10.03.2010 tarihli Yönetmelik değişikliği yapılmış ve Yönetmelik ekinde (muayenehanelerin değil) “Tıp Merkezlerinde Gerçekleştirilebilecek Cerrahi Müdahaleler Listesi” yayımlanmıştır.

Şimdi ise 25 Eylül değişikliği ile muayenehane; “bir tabip tarafından mesleğini serbest olarak icra etmek üzere müstakilen açılan, bu Yönetmelik ile belirlenen asgari şartları taşıyan ve bu Yönetmelikte tanımlanan tıbbi işlemlerin yapılabildiği sağlık kuruluşu” olarak tanımlanmış ve “muayenehanede yapılabilecek tıbbi işlemler listesi EK-13’te,184 adet olarak sıralanmıştır.

Başlı başına bir yazı konusu olan bu değişiklikler ile bilimsel ve tıbbi gerekçesi/dayanağı olmayan; lazer epilasyondan, smear alınmasına kadar pek çok sınırlama getirilmiştir.

2- Muayenehanenin müdürlükçe asgari altı ayda bir defa denetleneceği düzenlendi.

Yönetmelik ekinde yer alan “muayenehane denetim formu” 3 bölümden oluşmakta ve örneğin;

- Muayenehanenin uygunluk belgesinin bulunmaması halinde; süre verilmeden ve derhal, muayenehanenin faaliyetinin durdurulacağı,
- Muayenehanede çalışan sağlık ve diğer personelin sigorta primleri bordrosunun mevcut olmaması halinde, tabibin uyarılacağı ve ilgili İl Müdürlüğe bildirileceği,
- Tıbbi kayıt ve arşiv sisteminin Yönetmeliğin 27. maddesinde belirtilen esaslara uygun olmaması halinde; önce tabibin uyarılacağı, verilen 7 günlük sürenin sonunda ve ihlalin devamı halinde muayenehanenin faaliyetinin durdurulacağı,
- Bakanlığın veya Müdürlüğün istediği muayenehane ile ilgili istatistikî verilerin düzenli ve doğru şekilde bildirilmemesi halinde; önce tabibin uyarılacağı, verilen 7 günlük sürenin sonunda ve ihlalin devamı halinde muayenehanenin faaliyetinin 15 gün süre ile durdurulacağı,
- Muayenehanenin genelinde hijyene uygun temizlik ve bakım sağlanmamış ise; önce tabibin uyarılacağı, ihlalin devamı halinde muayenehanenin faaliyetinin 5 gün süre ile durdurulacağı,
- Muayenehanede Ek- 13’ te belirtilen işlemler dışında işlem yapılması halinde, önce tabibin uyarılacağı, ihlalin devamı halinde muayenehanenin faaliyetinin 1 ay süre ile durdurulacağı, tekrarında uygunluk belgesinin geri alınarak iptal edileceği ve 3 yıl süre ile muayenehane açmasına izin verilmeyeceği,
- Muayenehanenin bulunduğu binadaki asansörün Yönetmeliğe uygun olmaması ve/veya çalışmaması halinde; tabibe 1 aylık süre verileceği, ihlalin tekrarı veya düzeltilmemesi halinde ise eksiklik ve/veya uygunsuzluk giderilinceye kadar muayenehanenin faaliyetinin durdurulacağı düzenlenmiş durumda.

DEĞERLENDİRME

Kamuoyunda kısaca ‘Tam Gün Yasası’ olarak adlandırılan Kanun’un önce Anayasa Mahkemesi, ardından Danıştay kararlarına konu olması ile “hayal kırıklığına” uğrayan Sağlık Bakanlığı; bir yandan ilgili Yönetmeliklerde³ ardı ardına değişiklikler yapmakta, diğer yandan mesai saatleri sonrasında muayenehanesi bulunan kamu çalışanı hekimleri, il içi geçici görevler ile yıldırıma çalışmaktadır.

Nitekim yukarıda özetlemeye çalıştığımız düzenlemeler de; sağlık hizmetinin niteliği,

³ Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, Özel Hastaneler Yönetmeliği

hizmetin gerekleri, kamu yararı, ülke kaynaklarının doğru ve verimli kullanması ilkeleri ve yargı kararları yok sayılarak yapılan değişikliklerdir. Görüldüğü gibi **muayenehanelerde sunulan sağlık hizmetinin zorunlu ve gerekli kılmadığı değişiklikler yapılmıştır.**

3 Ağustosta uzmanlık alanlarının farklılığına ve ihtiyaçlarına bakılmaksızın, tüm hekim muayenehaneleri için **aynı** “asgari koşullar” belirlenmiştir.

İstisnalar dışında acil hastalara müdahale edilmediği, muayenehanelerde ayakta teşhis ve tedavi hizmeti verildiği halde; acil müdahale odası oluşturulması zorunlu hale getirilmiştir.

Keza muayenehanelerde yardımcı sağlık personelinin gerektirecek müdahaleler (cerrahi ve acil müdahaleler gibi) yapılmadığı halde, en az bir sağlık personelinin istihdamı zorunlu kılınmıştır.

Muayenehanelerde sanki yataklı tedavi hizmeti veriliyormuş gibi sedye ile hasta taşımanın koşulları sıralanmış, üstelik standart sedye ve tekerlekli sandalye ölçütlerine uygun olmayan, dayanaksız yeni ölçütler getirilmiştir.

Yönetmelikte belirlenen ölçütlere uygun bir bina bulunması neredeyse imkansızdır.

Üstelik muayenehanelerin kapı, merdiven ve asansör için aradığı ölçütler ne özel hastaneler için, ne aile hekimliği muayenehaneleri için, ne de kamu sağlık kuruluşları için aranmaktadır.

3 Ağustos değişiklikleri ile muayenehane açmak, zorlaştırılmış ve muayenehane açılışı “uygunluk belgesi”ne yani izne tabi kılınmıştır.

25 Eylöl değişiklikleri ise zaten “Sağlıkta Dönüşüm Programı” ile önemli oranda kan kaybeden, yukarıda sıralanan fiziki koşullar nedeniyle açılması bir yana nakledilmesi bile çok zorlaştırılmış olan muayenehaneleri, bir yandan ağır yaptırımlar içeren “denetim” formları, diğer yandan 184 adetden ibaret tıbbi işlem listeleri ile iyice kısıkaca almış, mesleğin muayenehanede icra edilmesini neredeyse imkansız hale getirmiştir.

3 Ağustos değişiklikleri için dava açılmış olup, 25 Eylöl değişiklikleri içinse hukuki hazırlıklar sürmektedir.

İstanbul Tabip Odası

Hukuk Bürosu